

שני סוגים של לאומנות

המערב. הם הודיעו כי יערכו את ישיבתם הקרובה בקהיר, בצל כניסתו של עבד אל-נאצר, אשר מיהר למחרת ההפצצה להכריז כי הוא מוכן להעמיד את כל כוחותיו לשרות התנועה הלאומית באלג'יריה.

גם לגבי ישראל היתה הפצצה זו בעלת משמעות. בשעתו, כאשר הציעו שליחי עבד אל-נאצר לחיב בורגיבה שיצטרף לחזית הערבית נגד ישראל, השיב נשיא טוניסיה: "הי יהודים היחידים המעניינים אותי הם אורחי טוניסיה". מני היגים יהודיים אף קיה, שיוכלו להניע אותו לשמש כמתווך בין ישראל לבין התנועה הלאומנית הערבית. כאשר נודע כי טוניסיה תצורף למועצה האירופית — אליה תתקבל כנראה ישראל — קיח אותם החוגים כי הדבר יעזור ליצור תקדים של יחסים תקינים בין ישראל לבין מדינה ערבית. ההפצצה, העשויה להרחיק את בורגיבה מהשקפתו המחוננה ולהטביע גם אותו בזרם הגואה של הלאומנות הקיצונית של עבד אל-נאצר, תחטל מן הסתם גם סיכוי קל זה.

★ ★ ★

שדכי האיחוד

ב עור שהצרפתים פעלו בטוניסיה ובאלג'יריה לרחיפת שתי ארצות אלה לזרועותיו של עבד אל-נאצר, היה הביקבאטי המצרי פעיל מאוד בניכוש שלטונו על הרפובליקה הערבית המאוחדת, ועל שכנותיה הערביות. הי איחוד עם סוריה, שהוצג כצעד בריא מבחינה כלכלית, היה מכוון למטרה אחת בלבד: להחזיר לידי עבד אל-נאצר את חופש התמרון הבינלאומי, שאבד לו אחרי הלאמת תעלת סואץ. במצב החדש שנוצר, יוכל שוב עבד אל-נאצר להוציא מענקים גדולים משני הגושים, להפיח שוב רוח-חיים ב-נייטרליות החיובית שלו.

האיחוד-הנגדי של עיראק וירדן, עליו הוכרו השבוע, לא יוכל לעמוד מול התנועה הנאצרית. כי עבוד ששני המלכים ההאשמיים הסכימו על איחוד בין שתי צמרות, מבלי שמלך אחד יתחר לבדודו, מציעה התנועה הלאומית של עבד אל-נאצר איחוד בין תנועות המוניות. הצלחתה, הינה למעשה, רק עניין של זמן.

יתכן כי לשם כך תהיה קהיר מעוניינת כי ישרור שקט בגבול ישראל. יתכן כי במשך שנתיים-שלוש, ואולי יותר, לא יתגרה גמאל עבד אל-נאצר במדינת ישראל. כי תוכניו חיו מרחיקות-לכת. הוא ינסה לצרף לאיחוד את ממלכת הירדן, ובצורה זאת להדק באופן מסוכן את טבעת הכיתור סביב ישראל, להנחית מהלומת-מות על כל התוכניות של שלימות ארץ-ישראל. והוא ללא ספק ישתדל להשליט את מרות האיחוד על כוח-המיקוח החשוב ביותר של הערבים: שדות-הנפט של עיראק וערב.

לפניו תעמוד עוד משימה — חיונית עוד יותר למצרים עצמה: האיחוד עם סודאן. גמאל עבד אל-נאצר ניסה כבר פעם לספח את סודאן אל הרפובליקה המצרית, ונכשל. כי האיחוד בין שתי שכנות אלה אינו עניין של שאיפות פוליטיות בלבד, הוא נוגע לבעייה של חיים ומות: חלוקת

חסיין מלך ירדן, שחשש כי האיחוד הסורי-מצרי מכונן לחסלו, ינס את האיחוד ההאשמי בין ארצו ועיראק. איחוד זה, שאינו צעד מבוסס, יתן לו בטחון מסויים, אך לא מוחלט.

מי הגילוס בין שתי המדינות של עמק היאור. יתכן כי עבד אל-נאצר יגש לשלבים אלה בהזירות, אולם אין כל ספק שהוא מתממן לבצע אותם. הוא כבר הצהיר זאת בספרו, הפילוסופיה של המהפכה, ובנאומים בלתי ספורים. בכל שלב ושלב, ינסוף בסיסמה הבדוקה של איבה לאימפריאליזם ולישראל. והוא יהיה רכוב על סוס חזק מאוד: סוס האיחוד של עמי ערב, מן האוקיינוס האטלנטי ועד למיסרף הפרסי.

★ ★ ★

היכן מקום ישראל?

מה תעשה ישראל לקידום שני אפשרות זו? אם לדון לפי מדיניותה בעבר, הרי שתשב בחיבוק-ידיים. ממשלה שאין בה אפילו שר לענייני המרחב, תוסיף מן הסתם להתעלם גם להבא מן התהליכים האדירים המתה-חיים סביבה. המומחים ונביאי-השקר האחרים ימשיכו להסי-ביר כי אין מה לדאוג, וכי ישראל חייבת רק להקפיד ולרכוש את המטוס החדש ביותר, את הטילים ההרסניים ביותר כדי להבטיח את עצמה. היא לא תחשוב על המל-חמה היחידה, אשר יש לה סיכוי להבטיח את קיומה בש-לום: לא מלחמה נגד המרחב, אלא כחלק מן המרחב למען המרחב.

הדיפלומטיה הישראלית חייבת להיות גורם פעיל באותם התהליכים לגיבוש פני המרחב, ולא לצפות עליהם מבחוץ.

גמאל נשיא מצרים מודיע לבית-הנבחרים המצרי על חתימת האיחוד. על ה-קיר: נשרי-המהפכה המצרי, ז'יקוי בולס לנשר הגרמני.

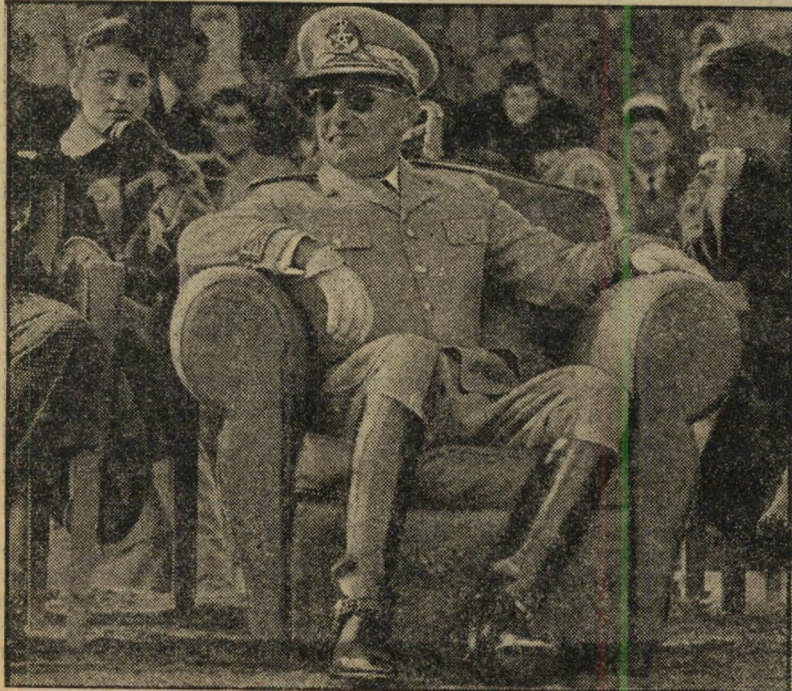
כצופה שכל העניין אינו נוגע לו. היא תהיה חייבת להוכיח לעמי ערב שאין היא נטע זר העויין את שאיפות המרחב, והמשרתת את האינטרסים הקולוניאליים. היא צריכה להוכיח כי היא מעריכה את יידידות קהיר וקובלנקה יותר מאשר את יידידות פאריס וואשינגטון. כי בשנים המעטות הקרו-בות, ישתנו יחסי הכוחות המרחביים בקצב מהפכני; אם לא תדע ישראל לכבוש לעצמה עמדה במערך זה, תהיה זו הזדמנות נוספת שהלכה לאיבוד. וההיסטוריה אינה מגישה הזדמנויות בלתי-ספורות.

השבוע הצהיר שמעון פרס, בחנוכה מועדון חדש של מפא"י: "איננו מדינה מורח-תיכונית; אנו מדינה ים-תיכונית."

אולם, למרבה הצער, לא שמעון פרס הוא אשר קבע את מקומה של מדינת ישראל במפה. עשו זאת הטבע וההיסטוריה. כל תלמיד בכיתה ה' יוכל לקחת את ספר הגיאוגרפיה שלו ולראות בו כי, על פני מפת המרחב, מצויה ישראל בין המחוז הצפוני של הרפובליקה הערבית המאוחדת, לבין המחוז הדרומי של אותה רפובליקה, וכי מורחה לה משתרעות שתי המדינות ההאשמיות של האיחוד הערבי. והדרך הטובה ביותר להבטיח את הבטחון — כפי שהיה צריך לדעת מנהל משרד הבטחון של מדינת ישראל — איננה להתעלם מסכנות ולברוח מפניהן, אלא להיפך: להביט בהן ישר, בעיניים פקוחות, ולסלק את הגורמים שיצרו אותן.

בורגיבה נשיא טוניסיה הוזה במיצעד חנה הלאומי של צרפת, בפאריס. למי-רות שביקש נשק לצבאו הקטן, סירבו הצרפתים למסור לו ציוד. כל עוד לא תחייב שלא להעביר את הנשק הזה, כשם שעשו חסורים, לידי מורדי אלג'יריה.

מוחמד מלך סרוקו, במדי מארשאל, עוקב בהנאה אחרי מיצעד יום עצמאותה הראשון של ממלכתו. צבאו החזק יחסית בצבאות צפון אפריקה, חומש ואומן בידי צרפת. הרואה בו יידי מושבע משני צדיו נראות שתי בנותיו של המלך.